

ganisationers betydelige indflydelse på fondene. Den største producent inden for mejerierhvervet, det private selskab Arla Foods, bestemmer således reelt over fordelingen af midlerne i Mælkeafgiftsfonden. Dette er i direkte strid med fondslovgivningens grundsætninger og bemyndigelseslovens ånd og bogstav.

Arla Foods' bestemmende indflydelse følger af, at Arla Foods sidder på et flertal af bestyrelsesposterne i Mælkeafgiftsfonden. 6 af de nuværende 14 bestyrelsesmedlemmer har tilknytning til Arla Foods. Herunder også bestyrelsesformanden, hvis stemme ved stemmelighed er udslagsgivende. Tilknytningen til Arla Foods består i, at 5 medlemmer af Mælkeafgiftsfonden også er bestyrelses- eller direktionsmedlemmer i Arla Foods, og at et medlem af Mælkeafgiftsfondens bestyrelse er produktchef i Arla Foods. De 5 bestyrelses- og direktionsmedlemmer i Arla Foods er desuden også bestyrelsesmedlemmer i Mejeriforeningen. Ud over de nævnte 6 medlemmer med tilknytning til Arla Foods er der 1 medlem, der er udpeget af Arla Foods til at sidde i Mejeriforeningens bestyrelse, og som tidligere har siddet i Arla Foods bestyrelse. (Se bilag 1 om bestyrelsessammensætningen i Mælkeafgiftsfonden, bilag 2 om bestyrelsessammensætningen i Mejeriforeningen og bilag 3 om direktions- og bestyrelsessammensætningen i en række Arla Foods-selskaber).

Arla Foods' dominans i Mælkeafgiftsfondens bestyrelse hænger sammen med selskabets bestemte indflydelse i Mejeriforeningen. Mejeriforeningen indstiller således 11 ud af Mælkeafgiftsfondens 14 bestyrelsesmedlemmer. (Forbrugerrådet har på grund af nedskæringer trukket det 15. medlem). Arla Foods har mulighed for at have flertal i Mejeriforeningens bestyrelse, idet selskabet i henhold til vedtægterne har adgang til at indsætte 7 af foreningens 11 bestyrelsesmedlemmer.

Det er fødevarerministeren, der har kompetence til at foretage den endelige udpegning af bestyrelsesmedlemmerne i fondene. Ministeren har imidlertid i alle tilfælde fulgt interesseorganisationernes indstillinger. Fødevarerministeren har således ikke foretaget den habilitetsbedømmelse, som Civilrettsdirektoratet foretager i relation til andre fonde, heller ikke selv om bemyndigelsesloven forudsætter, at fødevarerministeren skal føre et tilsyn med promille- og produktionsafgiftsfondene, som svarer til det tilsyn, som ellers foretages af Civilrettsdirektoratet under Justitsministeriet.

Udformningen af reglerne, som regulerer, hvorledes bestyrelsen i Mælkeafgiftsfonden skal udpeges, resulterer dermed i, at det reelt er et stort, privat, multinationalt selskab, som bestemmer, hvorledes betyde-

lige offentlige midler skal bruges. I 2001 uddelte bestyrelsen 111 mio. kr. Heraf fik Mejeriforeningen 78 mio. kr. til at benytte til Mejeriforeningens projekter. Det vil sige, at pengene reelt gik til foreningen selv. Kun 1,8 mio. kr. af fondsmidlerne gik til økologiske projekter, hvilket svarer til 1,6 pct. af de uddelte midler i fonden. Til sammenligning udgjorde andelen af økologisk mælk i 2001 10,21 pct. af den samlede mælkeproduktion. Mælkeafgiftsfonden har oplyst, at fonden ikke i noget tilfælde har givet deciderede afslag på ansøgninger, lige bortset fra fire ansøgninger fra Landsforeningen af Økologiske og Biodynamiske Mælkeproducenter.

Det bemærkes i øvrigt, at det ikke er alle mejerier, der er medlemmer af Mejeriforeningen.

Billedet af bestyrelsessammensætningen går igen f.eks. i sammensætningen af Svineafgiftsfondens bestyrelse. (Svineafgiftsfonden uddelte i regnskabsåret 2000/2001 omkring 290 mio. kr.). Foreningen Danske Slagterier udpeger således 15 af Svineafgiftsfondens i alt 17 bestyrelsesmedlemmer. Danish Crown har imidlertid fuldstændig kontrol over Danske Slagterier, idet 9 af Danske Slagteriers 10 bestyrelsesmedlemmer repræsenterer Danish Crown. Det betyder, at det reelt er Danish Crown, der bestemmer, hvem der skal besætte et suverænt flertal af bestyrelsesposterne i Svineafgiftsfonden. P.t. er Svineafgiftsfondens bestyrelse kun på 16 medlemmer, som følge af at Forbrugerrådet ikke ønsker at være repræsenteret. Af de 16 bestyrelsesmedlemmer er 7 også medlemmer af Danish Crowns bestyrelse (og herunder formanden for fonden, hvis stemme ved stemmelighed er udslagsgivende). Desuden har yderligere 1 medlem af Svineafgiftsfondens bestyrelse en anden tilknytning til Danish Crown. (Se bilag 5 om bestyrelsessammensætningen i Svineafgiftsfonden, bilag 6 om bestyrelsessammensætningen i Danish Crown og bilag 7 om bestyrelsessammensætningen i Danske Slagterier).

Fondene skal være med til at sikre, at erhvervsudøverne inden for den enkelte sektor solidarisk medvirker til at finansiere aktiviteter og opgaver inden for den pågældende sektor. Opgaver, som den enkelte erhvervsudøver ikke selv har mulighed for at iværksætte. Fondene støtter imidlertid, særlig i forbindelse med afsætningsfremme og forskningsindsatsen, en lang række initiativer, som primært er til gavn for de store virksomheder.

Det er f.eks. åbenlyst, at forskning i fuld-automatisering af produktionen alene tilgodeser store virksomheder, der har råd til at foretage store teknologiske investeringer. Disse virksomheder er imidlertid af en størrelse, der gør, at de i forvejen har mulighed for at